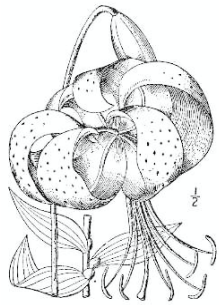

1930-talets nytto- och prydnadsväxter

Idag odlas på museilotten i Vallgårds koloniträdgård flera av 1930-talets nytto- och prydnadsväxter genom talkoarbete. Elisabeth Koch poängterade mångsidigheten i urvalet. Under hennes tid odlades potatis, kålrot, morot, rödbeta, sockerbeta, rova, kål, pumpa, lök, såväl som bönor, ärter, cikoria och dill. På trädgårdslotten skulle det finnas, såsom idag, åtminstone ett äppelträd samt vinbärs-, krusbärs- och hallonbuskar. Längs med trädgårdslottens kanter odlades också rabarber och pepparmynta. Av lottens nytto-odlingar framställs om sommaren gemensamma måltider för alla odlare i Vallgårds koloniträdgård.

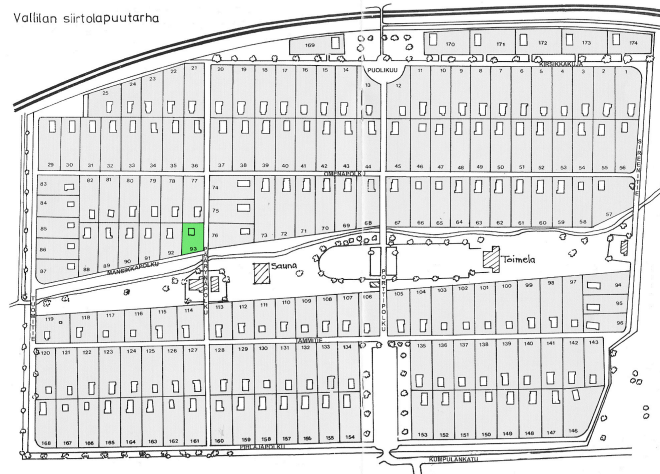

1930-talets prydnadsväxter är bla.
trädgårdsmörboll (*Trollius hybridus*)
bollviva (*Primula denticulata*)
pastellakileija (*Aquilegia caerulea*)
luktpion (*Paeonia lactiflora-hybridus*)
tigerlilja (*Lilium lancifolium*)
praktriddarsporre (*Delphinium hybridum*)
pimpinellros (*Rosa pimpinellifolia*)
myskmalva (*Malva moschata*)
brittsommaraster (*Aster amellus*)
höstflox (*Phlox paniculata*)
lundviva (*Primula elatior*)
fjädernejlika (*Dianthus plumarius*)

Kontaktuppgifter och öppethållningstider

Vallgårds koloniträdgård är belägen i Vallgårdsdalen mellan Pauluskyrkan och Gumtäkts universitetsområde med adress Elisabeth Kochs väg 1 (Elisabeth Kochin tie). Vallgårds koloniträdgårdsmuseum är öppet vid Mansikkapolku 93 juni-augusti, söndagar kl 13-15. Dessutom ordnas guidningar enligt överenskommelser (hallitus@vallilanspy.net).

Vallgårds koloniträdgårdsförening rf 2015

Fotografier: Helsingfors stadsmuseum/ Juho Nurmi

Vallgårds koloniträdgårdsmuseum

Vallgårds koloniträdgårdsförening rf

Vallgårds koloniträdgårdsmuseum

I stadsdelen Vallgård i Helsingfors, mitt i Vallgårds koloniträdgård vid Mansikkapolku (Jordgubbsstigen) finns en ursprunglig koloniträdgårdsstuga från 1930-talet bevarad. Stugans interiör är bara ca. 10 kvadratmeter och den är ritad av Helsingfors stadsplaneringsarkitekt Birger Brunila och arkitekt Väinö Tuukkanen år 1932. Stugan och den omgivande trädgården har rustats upp somrarna 2009-2010. Planteringarna på tomten har förverkligats utgående från tre bevarade ursprungsritningar som trädgårdskonsulent Elisabeth Koch har gjort för Vallgårds koloniträdgård.

Koloniträdgårdarnas historia

I Helsingfors började man anlägga koloniträdgårdar i början av 1900-talet, då industrialismen, urbaniseringen och det ökade lönearbetet ställde stadens beslutfattare och planerare inför stora utmaningar då det gällde att förbättra arbetarnas levnadsförhållanden. Åtta timmars arbetslagar och årssemesterlagen lyfte på 1920-talet fram oron över att arbetarbefolkningen på ett nyttigt sätt skulle kunna bruka sin fritid.

Internationella arbetarorganisationen ILO definierade den goda fritiden och Finlands regering godkände år 1924 dess rekommendation för arbetarnas fritidsbruk. Fritiden skulle vara aktiv, nyttig och främja hälsan. Speciellt arbetarträdgårdarna och jordlotterna skulle understödjas.

Vem tillbringade sommaren i Vallgårds koloniträdgård under den stora recessionen i början av 1930-talet, då en tredjedel av Helsingfors arbetskraft var arbetslösa och tvingades söka nödhjälp? Koloniträdgårdsideologins avsikt var att erbjuda en möjlighet till trädgårdsodling och sommarvistelse för sådana familjer, för vilka det inte var möjligt att under sommaren lämna staden. Till en stor del hörde lottinnehavarna således till arbetarbefolkningen.

Trädgårdskonsulenterna instruerade familjerna i att avskilja den största delen av trädgården till köksträdgård, samt en del till frukt- och prydnadsträdgård. Under recessionen kunde det hända, att köksträdgården tom räddade familjen från hungersnöd. Avsikten med trädgårdslottens planering var att tiden skulle kunna utnyttjas för flit och effektivitet men också trivsel och upplevelser som odlingen kunde skapa var viktiga. Man skulle också ha tid för socialt umgänge och avkoppling i lövhyddan, som planterades bredvid kolonistugan av syren (*Syringa vulgaris*).

Föreningens museum

Museistugan ägs och upprätthålls av Vallgårds koloniträdgårdsförening. En anseilig del av museistugans och -lottens renovering har utförts genom talkoarbete under somrarna 2009-2010 enligt anvisningarna i ett konsultarbete som Helsingfors stadsplaneringskontor beställt. Museets föremål har skänkts av odlarna i Vallgårds koloniträdgård och berättar om koloniträdgårdslivet under 1930-talet. Museiföremålen har fotograferats, nummerats och katalogiserats enligt Helsingfors stadsmuseums vägledning.